

Un ghid al inteligențelor multiple,
pentru copii

DR. THOMAS ARMSTRONG

Ești mai
INTELIGENT
decât crezi

Ai deja toate cele opt tipuri de inteligență descrise în această carte!
Pas cu pas, urmând indicațiile autorului, vei descoperi ce
înseamnă cu adevărat să fii inteligent!

INTRODUCERE

De ce ești mai inteligent decât crezi

Crezi că ești inteligent? Ce înseamnă, de fapt, să fii inteligent? Mulți oameni cred că a fi inteligent înseamnă doar să iei note bune la școală și la examene. O mulțime de oameni consideră că a fi inteligent înseamnă să poți face lucruri ca:

- * să citești cu adevărat bine
- * să rezolvi repede probleme de matematică
- * să reciți o grămadă de lucruri
- * să înțelegi totul despre calculatoare

$$E = MC^2$$

Știi că numele celor patru nepoți ai lui Popeye sunt Pipeye, Peepeye, Pupeye și Poopeye?!

Așadar, ce crezi *tu* că înseamnă să fii inteligent?

Iată ceva ce s-ar putea să te surprindă: să fii inteligent nu presupune doar să iei note mari, să obții un punctaj bun la teste și să memorezi lucruri. De fapt, există multe alte moduri prin care poți da dovadă de diverse tipuri de inteligență — prin artă, muzică, sport, natură, emoții și printr-o bună comunicare cu ceilalți (pentru a numi doar câteva). În această carte vei descoperi că există multe feluri în care îți poți arăta inteligența.

În ultimii aproape 100 de ani, experții au folosit deseori teste de IQ pentru a stabili gradul de inteligență a oamenilor. IQ înseamnă *Coeficient de Inteligență* și măsoară punctajul obținut de cineva la test. Testul te pune să rezolvi probleme de matematică, să definești cuvinte, să creezi modele, să repeți numere din memorie și să faci alte lucruri. Poate că ai făcut deja un test de IQ.

Mulți oameni cred că testele de inteligență sunt cea mai bună metodă de a măsura inteligența cuiva. Totuși testele de IQ nu sunt perfecte și sunt multe lucruri pe care ele nu ți le pot spune. Nu pot prezice ce vei face atunci când vei crește sau ce vei realiza în viață. Întrebările testelor

8 Ești mai inteligent decât crezi

pot reflecta preferințele sau opiniile celor care le-au creat. În plus, niciun test nu poate evalua totul. Întrebările nu-ți dau întotdeauna șansa de a-ți demonstra diferitele tipuri de inteligență. Testele de inteligență se concentrează, în cea mai mare parte, asupra abilităților legate de cuvinte sau numere și neglijează alte lucruri importante precum muzica, arta, natura și abilitățile sociale.

Recent, oamenii au pus la îndoială ideea că IQ-ul este cea mai bună măsură a inteligenței. Unul dintre acești oameni este psihologul și profesorul de educație de la Universitatea Harvard, dr. Howard Gardner. Parțial datorită muncii sale, experții au acum o idee cu totul nouă despre ce înseamnă să fii inteligent.

Teoria inteligențelor multiple

De vreme ce testele de IQ sunt limitate și nu evaluează multiplele categorii de abilități pe care oamenii le demonstrează și le folosesc adesea, dr. Gardner sugerează că acestea nu reprezintă o măsură adevărată a inteligenței reale a unei persoane.

Dr. Gardner a decis că nu există doar *un singur* mod în care poți fi inteligent, ci *multe moduri diferite*. El și-a folosit studiul pe adulți și pe copii pentru a afla mai multe despre modul în care învață oamenii. Dr. Gardner și-a dat seama că ei păreau să învețe și să-și demonstreze inteligența într-o mulțime de moduri. A observat, de asemenea, că părți diferite ale creierului păreau să fie legate de diverse moduri de a demonstra inteligența. A propus o idee (teorie) pentru a explica gama largă de abilități pe care le observa. Și-a numit ideea *Teoria inteligențelor multiple* (sau *teoria IM*, pe scurt).

Dacă stai să te gândești, ideea doctorului Gardner despre diferite tipuri de inteligență are sens. Există nenumărate exemple de oameni care nu au obținut punctaje bune la testele de IQ sau care nu au fost testați niciodată pentru a afla la ce capitole excelează, dar care sunt în mod evident inteligenți în multe alte feluri. Aici se pot include oameni care pictează, escaladează munți, încheie afaceri, explorează natura sau inventează mașini. Cu siguranță poți obține punctaje bune la testele de

IQ și, în același timp, să faci acele lucruri, dar rezultatele tale la teste nu exprimă neapărat toate lucrurile la care ești priceput.

Teoria IM spune că există opt tipuri diferite de inteligență — opt moduri de a fi inteligent! (Pot fi chiar mai multe, dar nu au fost identificate încă.) Fiecare dintre aceste diferite tipuri de inteligență poate fi descris prin anumite trăsături, activități și pasiuni.

Atunci când dr. Gardner a publicat cărți despre teoria sa, a inventat nume pentru a defini diversele tipuri de inteligență. Iată cele opt feluri de inteligență despre care a vorbit: (1) inteligența lingvistică, (2) inteligența muzicală, (3) inteligența logico-matematică, (4) inteligența spațială, (5) inteligența kinestezică, (6) inteligența interpersonală, (7) inteligența intrapersonală și (8) inteligența naturalistă.

Studiez munca doctorului Gardner de aproape 20 de ani. De-a lungul anilor, am scris multe cărți pentru adulți despre inteligențele multiple. Dar pentru ca am petrecut, de asemenea, mulți ani predând copiilor, am vrut să scriu o carte care să-i ajute pe cei tineri. Sper să explic teoria IM într-un mod care să o facă ușor de înțeles pentru voi, deoarece cred că este important pentru copii ca tine să valorifice la maximum *toate* tipurile de inteligență pe care le au.

Pentru a ușura lucrurile, am creat un limbaj mai simplu pentru a descrie cele opt feluri de inteligență:

1 Inteligența verbală (inteligența lingvistică): Îți plac cuvintele și modul în care ele sunt folosite pentru a citi, a scrie sau a vorbi. E posibil să-ți placă jocurile de cuvinte, limbile străine, povestitul, ortografia, scrisul creativ sau cititul. Pentru mai multe detalii despre acest tip de inteligență, vezi capitolul 1.

2 Inteligența muzicală: Apreciezi muzica, ritmul, melodia și tiparele sunetelor. Ești capabil să auzi tonul și treptele. Poate apreciezi multe stiluri diferite de muzică și îți plac activitățile precum cântatul, cu vocea sau la instrumente, ascultatul CD-urilor sau mersul la concerte. Pentru a afla mai multe despre acest fel de inteligență, vezi capitolul 2.

3 Inteligența logică (inteligența logico-matematică): Îți place să descoperi lucruri și se poate să înțelegi numerele și conceptele matematice, să descoperi tiparele și să te amuzi cu știința. Este posibil să-ți

10 Ești mai inteligent decât crezi

placă ghicitorile, problemele încuietoare, calculatoarele, să-ți crezi propriile coduri sau să faci experimente științifice. Pentru detalii despre acest tip de inteligență, vezi capitolul 3.

4 Inteligența vizuală (inteligenta spațială): Îți place să te uiți la lumea din jurul tău și să vezi toate lucrurile ei interesante. Poate ești capabil să crezi lucruri sau imagini în mintea ta. Este posibil să ai capacitatea de a-ți însuși ceea ce vezi și de a-ți folosi imaginația pentru a reda celorlalți viziunea ta prin artă, design, fotografie, arhitectură sau invenție. Pentru a afla mai multe despre acest tip de inteligență, vezi capitolul 4.

5 Inteligența mișcării (inteligenta kinestezică): Ești grațios și te simți confortabil cu corpul tău, folosindu-l pentru a deprinde noi abilități sau pentru a te exprima în diferite moduri. Se poate să fii atlet sau să-ți folosești corpul într-un mod artistic, prin dans ori actorie. Sau este posibil să arăți un interes crescut pentru activități care presupun folosirea mâinilor, cum ar fi meșteșugurile, construirea de machete sau repararea lucrurilor. Pentru detalii despre acest tip de inteligență, vezi capitolul 5.

6 Inteligența socială (inteligenta interpersonală): Ești interesat de alți oameni și de modul în care aceștia interacționează între ei. Poate că ești membru în consiliul studenților sau într-un grup de mediere școlară, poate ai o mulțime de prieteni, ești implicat în activități din zona în care locuiești sau doar îți face plăcere să faci parte din grupuri sociale obișnuite. Mai multe despre acest tip de inteligență, în capitolul 6.

7 Inteligența personală (inteligenta intrapersonală): Îți cunoști și îți înțelegi sentimentele, lucrurile la care ești bun și domeniile în care vrei să-ți îmbunătățești performanțele. De multe ori, te înțelegi mai bine decât te înțeleg ceilalți. Poate că ții un jurnal, faci planuri pentru viitor, reflectezi la trecut sau îți stabilești obiective pentru tine însuși. Pentru mai multe despre acest tip de inteligență, vezi capitolul 7.

8 Inteligența naturii (inteligenta naturalistă): Ești un observator și îți place să identifici și să clasifici lucruri precum plantele, animalele sau rocile. (Dacă trăiești la oraș, este posibil să clasifici alte lucruri, cum ar fi CD-urile sau îmbrăcămintea colegilor tăi.) Probabil că îți place foarte

mult să te afli în aer liber și e posibil să fii interesat de grădinărit, îngrijitul animalelor, gătit sau să te implici în cauze ecologiste. Pentru mai multe despre acest tip de inteligență, vezi capitolul 8.

Despre această carte

Următoarele opt capitole vor descrie în detaliu fiecare dintre cele opt moduri în care poți da dovadă de inteligență. În timp ce le parcurgi, observă părțile în care te regăsești cel mai mult și părțile în care îți regăsești prietenii, familia și chiar profesorii în fiecare dintre tipurile de inteligență. Această carte te va ajuta să descoperi cine ești și cine poți fi. Mai mult decât atât, te va ajuta și să îi înțelegi mai bine pe cei din jur și să interacționezi mai bine cu ei — frații și surorile tale, părinții, prietenii, profesorii tăi și alții. Vei învăța că fiecare are diferite puncte forte și idei despre cum să facă lucrurile, fapt ce te va face să-i înțelegi mai ușor, să te înțelegi cu ei și chiar să înveți de la ei. Astfel, poate această carte te va ajuta să prinzi secrete ale jocului de baschet de la sora ta mai mare, care are inteligența mișcării, să înveți de la profesorul tău care dă dovadă de inteligență logică sau să te înțelegi mai bine cu prietenul tău care are inteligență personală.

Iată vestea bună: *Deja ai toate cele opt tipuri de inteligență*. Serios! Nu ai doar un singur tip de inteligență. În grade diferite, ești inteligent în toate cele opt moduri descrise în această carte. Asta nu înseamnă că excelezi la tot (nimeni nu este *atât* de bun), dar *ai* câteva abilități în fiecare domeniu. Pe măsură ce citești despre diferitele tipuri de inteligență, vei descoperi, probabil, că regăsești cel puțin o bucățică din tine în fiecare dintre ele. Deci ești deja de opt ori mai inteligent decât ai fost înainte să citești aceste lucruri.

Iată și alte vești bune:

* *Toate tipurile de inteligență sunt diferite, dar sunt, de asemenea, egale.*

Niciun tip de inteligență nu este mai important decât altul.

* *Nu contează ce abilitate ai într-un anumit tip de inteligență, poți să o explorezi, să o amplifici și să o dezvolti.* Fie că întâmpini

12 Ești mai inteligent decât crezi

probleme ortografiind „vocabularul“ sau că ești un viitor autor de succes, tot poți să îți îmbunătățești inteligența verbală. Acesta este doar un exemplu, dar înțelegei ideea.

- * *Poate că știi la ce ești cel mai bun, dar asta nu înseamnă că ești limitat la un singur tip de inteligență.* Poate că ai inteligența mișcării — felicitări! — dar nu lăsa acest lucru să te priveze de bucuriile cititului, doar pentru că acesta folosește un alt tip de inteligență (inteligența verbală).
- * *Există multe moduri în care poți da dovadă de inteligență în fiecare dintre tipurile de inteligență.* De exemplu, dacă ai inteligență verbală, poți descoperi că ești cel mai bun vorbitor, dar nu un scriitor prea grozav. Sau în cazul inteligenței mișcării, e posibil să-ți dai seama că nu ești foarte priceput la fotbal, dar ești un înotător excelent. Cu puțin efort, îți poți dezvolta punctele forte și le poți îmbunătăți pe cele slabe.
- * *Diferitele tipuri de inteligență lucrează împreună în aproape tot ceea ce faci.* De exemplu, poate crezi că pictatul unei imagini ține doar de inteligența vizuală. Greșit! Să pictezi o imagine poate necesita folosirea inteligenței mișcării — pentru a stăpâni diferitele tehnici de mânăuire a pensulei, a inteligenței naturii — pentru a dezvolta un ochi pentru detalii sau chiar a inteligenței personale — ca să găsești ideile pentru a picta. Cele mai multe activități se bazează pe multe tipuri diferite de inteligențe, nu doar pe cele evidente. Așadar, în același mod în care este nevoie de mai mult decât de inteligență vizuală pentru a picta o imagine, este necesar, de obicei, mai mult decât un singur tip de inteligență pentru a face orice — fie că este vorba de actorie, de scrierea unei povești, de jocul de hochei sau de programarea unui calculator.
- * *Cele opt tipuri de inteligență au fost descoperite în toate culturile și în toate țările și grupele de vârstă.* Așadar, indiferent cine ești și de unde provii — indiferent de vârsta ta sau de mediul din care provii — ai câte ceva din toate tipurile diferite de inteligență. Depinde de tine să o dezvolți pe fiecare dintre ele cât poți mai bine.

Practic, oriunde te uiți în viață, poți vedea semne ale folosirii inteligențelor multiple. Poți descoperi inteligența naturii și inteligența vizuală la vecinul tău care are o grădină frumoasă. Se poate să descoperi inteligență verbală la fratele tău care scrie mereu în jurnal sau inteligență muzicală la mama ta, căreia îi place la nebunie să cânte. Poate că înveți matematică la școală de la un profesor ce dă dovadă de inteligență logică sau sociologie de la un profesor care are inteligență socială. Poate că ai un prieten cu inteligența mișcării, care jonglează, sau unul cu inteligență personală care și-a început propria afacere. Este posibil să descoperi diferite tipuri de inteligență la șoferul de autobuz care te duce dimineața la școală și care are inteligența mișcării sau la vânzătorul de la magazinul alimentar, care are inteligență socială. Oriunde te uiți — acasă, în clasă sau în public — poți vedea manifestându-se diferitele tipuri de inteligență.

Se poate totuși să-ți fie mai ușor să descoperi diverse feluri de inteligență la tine însuți. Până la urmă, cine este persoana cu care petreci cel mai mult timp? Tu însuți, desigur. Dacă inteligențele multiple nu îți sunt evidente, este în regulă. Această carte te va ajuta să le recunoști și să le valorifici potențialul la maximum.

Fiecare dintre noi folosește zilnic cele opt tipuri de inteligență, dar fiecare dintre noi are modul său unic în care își arată inteligența. Într-un fel, este ca și cum cele opt tipuri de inteligență ar fi note diferite dintr-o octavă, pe un portativ: Do, Re, Mi, Fa, Sol, La, Si, Do. Fiecăruia dintre noi îi place un cântec diferit, compus din aceste opt note. Acest mod de a combina notele este unic, deci niciun alt cântec nu este exact la fel. Când îți folosești cum poți mai bine toate tipurile de inteligență — în felul tău unic — vei umple lumea cu un cântec minunat pe care nimeni altcineva nu îl poate crea!

Dacă ți-ar plăcea să-mi scrii, mie mi-ar face plăcere să primesc vești de la tine. Scrie-mi pe adresa:

Dr. Thomas Armstrong

c/o Free Spirit Publishing

217 Fifth Avenue North, Suite 200

Minneapolis, MN 55401-1299

Sau trimite-mi un e-mail la: help4kids@freespirit.com.